

Året der gik - 2010

Det er blevet en tradition, at jeg her ved årsskiftet rundersender en briefing om aktiviteterne i Dansk Jagtakademi i året, der er gået. Det gøres hermed.

2010 blev præget af den relativt store og gode opgave, som jeg udfører for Forsvaret, nemlig rådgivning inden for Natura 2000-planlægningen. Dette har været en stor udfordring og ikke mindst en mulighed for at arbejde langt bredere med biologien, end jeg har kunnet i min tidligere karriere, hvor det har været jagt og vildt, der har spillet hovedrollen. Men der har også været tid til andre projekter, og vildtforvaltning spiller heldigvis fortsat en rolle. Skovskolen har i sit uddannelsesprogram for 2010 lagt ekstra vægt på netop vildtforvaltning, og her har jeg sammen med en række øvrige rådgivere haft den glæde at bidrage og få min daglige gang på skolens afdeling på Eldrupgård på Løvenholm.

Der skal her ved årsskiftet lyde en tak til Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste, Skovskolen og naturligvis alle andre kunder og partnere for samarbejdet i året, der er gået. Jeg ser frem til 2011 med store forventninger.

GODT NYTÅR!

Rønne, januar 2011.

Niels Kanstrup, biolog

Natura 2000

I efteråret 2009 blev Dansk Jagtakademi involveret i et meget spændende rådgivningsprojekt, hvor opgaven er at assistere Forsvaret med udarbejdelse af planlægning for Natura 2000-områder på skyde- og øvelsesterræner landet over. Dette har været hovedopgaven i 2010, og der er foretaget en gennemgang af de mange etableringer, der har Natura 2000-forpligtelser, og hvor udfordringen i 2011 bliver at gennemføre konkret planlægning for de vigtigste. Dette skal ske i et tæt samarbejde med øvrige myndigheder og naturligvis med de enkelte terræner, således at både hensynet til naturværdierne og brugerinteresserne tilgodeses. Dansk Jagtakademi har primært været involveret i forvaltningen på Søgårdlejren ved Åbenrå, Oksbøl Skyde- og Øvelsesterræn, Nymindegab, Varde og Hevring Skydeterræn. Der har også været tværgående projekter bl.a. med forvaltning af tinksmed, som er en art, som Forsvaret på en række terræner har et særligt ansvar for. Arbejdet er en del af en meget større naturforvaltningsproces, som Forsvaret i disse år igangsætter. Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste har netop lanceret en helt ny hjemmeside¹ om naturforvaltning, og den giver et godt overblik.

Skovskolen

Ved starten af 2010 indledtes et samarbejde med Skovskolen, hvor Dansk Jagtakademi bidrager med udvikling og gennemførelse af vildtforvaltningsorienterede kurser og rådgivning. Desuden er der lavet et oplæg til den fremtidige strategi for Eldrupgård, der er Skovskolens jyske bastion. Det har været meget spændende at være en del af en proces, hvor Skovskolen har udvidet sine kursusudbud ganske betragteligt. Et par større opgaver i løbet af 2010 var gennemførelse af sommerkurset Vildtpleje og vildtforvaltning, hvilket blev gjort sammen med Lars Thune Andersen, og i august en temadag² om vildtforvaltningsaspekterne af Natura 2000. Ud over det faglige arbejde har det været en god proces at have fast tilknytning til Eldrupgård og kollegerne der.

Blyammunition

Særligt i 2009 gik der megen tid med blyammunitionsspørgsmålet, og 2010 blev året, hvor det skulle forsøges at få de internationale jagtorganisationer engageret på mere end konversationsniveauet. Og det må siges at være öfull blownö fiasko. Efter CICØs forskerworkshop her i Danmark i november 2009 så der ellers ud til at være fremdrift, men blyspørgsmålet er upopulært og svært at håndtere politisk. Dog havde jeg en god oplevelse, da jeg i april deltog i en workshop i Schweiz, hvor der i visse grupper blandt jægere bliver arbejdet helhjertet for at få blyet væk fra jagten. Men bortset fra sådanne nuancer er konklusionen, at jægerne selv og deres organisationer er helt ude af stand til at rokke ved blyet. Og det til trods for, at der i løbet af 2010 fra både et britisk forskerhold og fra EU er sat yderligere fokus på den tikkende bombe, som blyet er under fremtidens jagt. Det skal nævnes, at Dansk Jagtakademi med økonomisk støtte fra 15. Juni Fonden har lagt kræfter i at sikre en videnskabelig bearbejd-

¹ <http://forsvaret.dk/FBE/naturForvaltning/Pages/default.aspx>

² http://www.sl.life.ku.dk/Nyheder/natura_2000_praesentationer.aspx?forside=true

ning af det arbejde med bly i dansk fuglevildt, som blev afsluttet i 2009 og opdateret i 2010. Men publikationsarbejde på dette niveau er langsommeligt, og manuskriptet ligger p.t. til videnskabelig evaluering i England. Det vil forhåbentlig blive afsluttet og publiceret i 2011. Til det er der sent på året lavet en artikel³ om EU's mulige rolle i at regulere bly i jagttammunion set i forhold til befolkningssundheden. En dag inden længe vil europæiske og nationale myndigheder tage skridtet og få blyet helt væk fra jagt og de fødevarer, som jagten producerer. Det er synd, at jægerne ikke vil udnytte de muligheder og score de imagepoint, der ligger i selv at gøre noget ved problemet i tide.

Gæs i Vadehavet

Gåsebestandene i Nordvesteuropa eksploderer i disse år. Hovedårsagerne er ændret jagtforvaltning, bedre fødesøgningsmuligheder og et generelt mere gåsevenligt klima. De øgede bestande giver lokale problemer der, hvor fuglene i store mængder søger føde på begrænsede arealer. Et meget udsat sted er Vadehavet, hvor gæssene koncentrerer sig i hele den kolde del af året og ikke mindst om foråret forårsager betydelige skade på afgrøder ó såvel græs som andre typer. I 2009 nedsatte Vadehavsforummet på dette grundlag en arbejdsgruppe. Dansk Jagtakademi har haft formandskabet for gruppen, og arbejdet blev afsluttet i foråret 2010 med rapporten *Recommendations and guidance for the development of a goose management plan for the trilateral Wadden Sea Region*⁴. Anbefalingen er en forvaltning, så der etableres områder, hvor gæssene får fred og ro, og tilsvarende områder, hvor de ikke er velkomne, og hvor landbruget får en öværktøjskasse ö til at holde gæssene væk. Erstatningsspørgsmålet er meget centralt, og det anbefales at udnytte EU's landbrugsstøtteordning bedst muligt, så hårdt ramte landmænd i områder, hvor gæssene får fripas, kan søge om ekstra tilskud. Dette har været udbredt praksis i Holland i mange år. En sådan ordning er nu etableret for Mandø, men landmændene har ikke brugt den. Arbejdsgruppens anbefalinger ligger nu til overvejelse i Vadehavsforummet og i det trilaterale regeringssamarbejde om forvaltningen af Vadehavet.

Befolkningsinddragelse i naturforvaltningen

Dansk Jagtakademi blev i 2009 inddraget i et EU-finansieret forskningsprojekt ved navn TESS. Denne spørgebrevsundersøgelse blev afsluttet i 2010, og det samlede materiale kan findes på internettet⁵. Det har kastet lys over, i hvilket omfang kommunernes og andres afgørelser indenfor naturforvaltning er videnbaseret og hvordan lokalbefolkningen bedst muligt inddrages i afgørelse om naturforvaltning, f.eks. i miljøvurderinger.

Jagttider

Miljøministeren har her ved årets slutning omsider taget beslutning om de nye jagttider, som træder i kraft den 1. april. Dansk Jagtakademi forsøgte undervejs i den lange

³http://www.danskjagtakademi.dk/fileadmin/user_upload/NK/101207_Dansk_Jagtakademi_Artikel_1012-01_EU_boer_gaa_forrest_i_kampen_mod_bly.pdf

⁴ http://www.waddensea-forum.org/archive/ReportsArchive/Specialissues/Goose/GRD-final_layout.pdf

⁵ http://www.tessproject.eu/downloads/TESS_wp5_d51_Pan-European_survey_of_assessment_processes_14_July_2010_ESUSG.pdf

proces, der startede helt tilbage i 2009, at bidrage med en rapport⁶ om emnet. Og det tyder på, at dette arbejde ikke har været helt spildt, da der nu er kommet fokus på både agerhøns- og harejagten, og processen har vist, at det er muligt for eksterne at bidrage til processen. Efter den sædvanlige praksis forventes jagttiderne at skulle revideres igen om tre år. Det kunne være spændende allerede nu at starte en proces, så jægerne og andre interesserede blev endnu bedre inddraget. Jagttiderne er traditionelt meget centrale i vores vildtforvaltning.

Haglskydeprøve

I oktober blev Dansk Jagtakademi hyret til at gennemføre en udredning af fordele og ulemper ved at gennemføre en haglskydeprøve i Danmark. Opdragsgiveren var Dyrenes Beskyttelse, og emnet, herunder rapporten⁷, blev drøftet i Vildtforvaltningsrådet den 14. december. Rapporten anbefaler, at der gennemføres en haglskydeprøve parallelt til riffelprøven, sådan som også den tidligere miljøminister har foreslået. Der er her ved årsskiftet intet officielt ude om Vildtforvaltningsrådets eller den nye ministers opfattelse.

Afsætning af vildtkød

Som en del af samarbejdet med Skovskolen/Skov & Landskab har Dansk Jagtakademi i 2010 været involveret i tolkning og formidling af reglerne om afsætning af vildtkød⁸. Baggrunden er, at de relativt komplicerede regler ikke overholdes, og at kendskabet til dem er mangelfuldt også hos NGO'er og andre. Der er således flere udmeldinger om afsætning af vildtkød direkte til f.eks. restauranter, der er misvisende.

Private ejendomme

Der er i 2010 lavet en opfølgning på monitoringen af natur- og vildtsituationen på Lindenberg Avlsgård. Dette bygger på godsets gennemførsel af en biotopplan, og allerede i 2008 gennemførtes en såkaldt öär 0ö-kortlægning i forbindelse med, at ejendommen etablerede et jagtvæsen baseret på bl.a. udsætning af fasaner med tilhørende biotopplan. I 2009 blev en öär 1ö-dataindsamling gennemført⁹, og vi har i 2010 gennemført fugletællingstransektter og foretaget en haretælling. Arbejdet, der også inddrager den stedlige skyttes egne optællinger, bliver rapporteret i januar 2010. Til dette kommer, at Lindenberg er valgt ud som én af de ejendomme, hvor DMU skal foretage en botanisk monitorering. Sammenlagt håber vi med dette, at der kan etableres et godt grundlag for evaluering af biotopplanens værdi for naturen.

Internationalt trækfuglearbejde

Dansk Jagtakademi var ind til midten af 2010 i rammen om mit arbejde for CIC, herunder særligt Trækfuglekommissionen. Siden CIC's generalforsamling i Rumænien i foråret er denne funktion dog indstillet, og jeg har hermed trukket mig ud af arbejdet

⁶ http://www.danskjagtakademi.dk/fileadmin/user_upload/NK/090930_Dansk_Jagtakademi_rapport_0909-4_Jagttider.pdf

⁷ http://www.danskjagtakademi.dk/fileadmin/user_upload/NK/101104_Dansk_Jagtakademi_Udredning_om_haglskydeproeve.pdf

⁸ http://www.herregaardsjaegeren.dk/index.php?id=24&tx_ttnews%5bt_news%5d=78&tx_ttnews%5bbackPid%5d=9&cHash=0779d8818838a2e88205bcc3e0f5f15a

⁹ http://www.danskjagtakademi.dk/fileadmin/user_upload/NK/100408_DJA_Teknisk_Rapport_1004-1_Lindenberg_2009.pdf

med CIC ó efter en periode, der i princippet startede i 1989, og som kulminerede i perioden 2002-2010, hvor jeg var formand for Trækfuglekommissionen. Baggrunden for nu at lade dette arbejde overgå til andre er primært af ressourcemæssig karakter. Arbejdet er ulønnet, og det er svært at kombinere dette med at drive eget rådgivningsfirma. Men der ligger også et ønske om at være uafhængig af NGO'er. Med beslutningen om stoppe i CIC følger, at jeg fra årsskiftet er trådt ud af AEWA's tekniske komite, hvor jeg i 5 år har dækket CIC's mandat. Til gengæld er Dansk Jagtakademi blevet tilknyttet det nordiske forskningsprojekt NOWAC¹⁰, som styres af Danmarks Miljøundersøgelser. Det har som særlig målsætning at analysere effekten af klimaforandringer på vandfugle i den nordiske region.

Tekniske rapporter

Dansk Jagtakademi startede i 2008 en publikationsserie. Links til disse publikationer kan findes på www.danskjagtakademi.dk under öformidlingö. Ideen med publikationen er at skabe en fast ramme om rapportering af det faglige arbejde, der foregår i Dansk Jagtakademi, men eksterne forfattere og institutioner er velkomne til at byde ind med manuskripter inden for temaet natur, vildt og jagt.

Foredrag og undervisning

Der har i årets løb været holdt en række foredrag såvel i Danmark som i udlandet. På Vejlbj Landbrugsskole - eller rettere öJordbrugets Uddannelsescenter Århusö ó gennemførtes i januar et undervisningsforløb om Natura 2000-forvaltningen i Danmark. På Plantekongressen 2010 havde jeg den ære at holde et foredrag¹¹ om småbiotopernes betydning for dyrelivet. En række foredrag i regi af jagtforeninger, herunder blandt andet om jagttider og kronvildtforvaltning, er det også blevet til. Og så har der naturligvis været en del undervisning i tilknytning til Skovskolens vildtforvaltningsprogram.

Øvrige aktiviteter

Der har i årets løb været et tæt samarbejde med en række øvrige nære partnere, herunder ikke mindst Danmarks Miljøundersøgelser, Skandinavisk Dyrepark, NetNatur, FaunaForst, Lars Thune Andersen, Foreningen Danske Herregårdsjægere, Lindemborg og øvrige danske godser. Tak til alle for et godt år!

¹⁰ http://www.dmu.dk/nyheder/artikel/nordiske_topforskningspenge_til_dmu_ledede_projekter/

¹¹ http://www.landbrugsinfo.dk/Planteavl/Plantekongres/Sider/PL_PLK_2010_Resume_N1-1_Niels_Kanstrup.pdf?List=%7B872da5b4-2926-40fc-902f-96416f83b885%7D&download=true